

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2005

4. volební období

964/1

Stanovisko vlády

k návrhu zákona o náhradním výživném a o změně některých
souvisejících zákonů (zákon o náhradním výživném)

předložené dopisem předsedy vlády Jiřího Paroubka ze dne
25. května 2005 (čj. 10147/05 - OVA)

S t a n o v i s k o

vlády k návrhu zákona o náhradním výživném a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o náhradním výživném) (sněmovní tisk č. 964)

Vláda na jednání své schůze dne 25. května 2005 projednala a posoudila návrh zákona o náhradním výživném a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o náhradním výživném) (sněmovní tisk č. 964), a vyslovila s tímto návrhem **n e s o u h l a s**, a to zejména z těchto důvodů.

Nárok na poskytování náhradního výživného, který by podle předloženého návrhu zákona vznikl všem neúplným rodinám v případě, že jeden z rodičů neplní vyživovací povinnost, by přispěl k vytvoření takového prostředí, v němž by rodiče dítěte měli - na rozdíl od stávajícího právního stavu - menší odpovědnost za zachování úplné rodiny a za výživu dítěte po jejím rozpadu, neboť návrhem se obecně převádí za zákonem stanovených podmínek tato povinnost na stát. Zatímco v současné době vynakládají osoby, jimž má být výživné poskytováno, značné úsilí na to, aby jim toto výživné bylo placeno, v případě přijetí předloženého návrhu zákona by nebylo možné s takovým postupem počítat.

Předložený návrh zákona podmiňuje nárok na poskytování náhradního výživného mimo jiné výší příjmu. Rozhodný příjem je však stanoven takovým způsobem (trojnásobkem životního minima společně posuzovaných osob), že prakticky všechny neúplné rodiny tuto podmínku splní. Vzhledem k tomu, že sledování a prokazování příjmu je administrativně náročné, byla by takto stanovená hranice příjmů pouze zbytečnou administrativní zátěží.

Předložený návrh zákona předpokládá, že náhradní výživné by mělo být zvláštní sociální dávkou a není koordinován s připravovanou právní úpravou v oblasti životního a existenčního minima, hmotné nouze a sociálních služeb.

Předložený návrh zákona řeší obtížnou vymahatelnost nároků na výživné prostřednictvím orgánů moci soudní vytvořením zvláštního „náhradního mechanismu“ za účasti státu. Z tohoto pohledu by mohl být nahlížen jako projev rezignace státu na zdlouhavé soudní řízení a výkon pravomocných rozhodnutí.

Navržená úprava poskytování a vymáhání náhradního výživného je poměrně komplikovaná a jeho přijetí by znamenalo zvýšené zatížení aparátů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, aniž by se v návrhu počítalo s nárůstem odborně, zejména právnícky vzdělaných zaměstnanců těchto úřadů.

Předložený návrh zákona není v souladu s právem ES/EU. Pokud by Česká republika navrženou dávku zavedla, musela by stejným způsobem jako s vlastními občany zacházet i s občany ostatních členských států Evropské unie. Návrh však předpokládá, že jednou z podmínek pro vznik nároku na náhradní výživné bude trvalý pobyt na území České republiky. Taková podmínka je v rozporu s principem zákazu nepřímé diskriminace občanů ostatních členských států Evropské unie.

Realizace předloženého návrhu zákona by znamenala zvýšení výdajů státního rozpočtu v době probíhající reformy veřejných rozpočtů, a to v maximální výši 1,54 mld. Kč za rok. Takový finanční dopad není zahrnut ve výdajových rámcích na léta 2006 a 2007.

Předložený návrh zákona obsahuje některé další legislativní nedostatky, například

- stanoví sice, že pokud osoba povinná nezačne uhrazovat výživné do 3 měsíců po podání návrhu na výkon rozhodnutí, pak při splnění dalších podmínek vzniká nárok na náhradní výživné avšak nestanoví, jakým způsobem se ukončí započaté exekuční řízení,

- nevyjasněná je terminologie návrhu - v § 3 je použit pojem „okruh příjmů“ v souvislosti se zákonem o životním minimu, tento zákon však pojem „okruh příjmů“ nedefinuje; dále je v § 3 použit pojem „zálohové výživné“, ani tento pojem však není náležitě vymezen,

- § 13 odst. 2 a § 17 odst. 3 jsou nadbytečné, protože působnost obecního úřadu obce s rozšířenou působností v uvedených věcech vyplývá ze zvláštního předpisu, obdobně pak úprava uvedená v § 15 odst. 1, v § 19 a v § 20 je nadbytečná, neboť je obsažena ve správním řádu.